

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U100501

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 18-07-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Щелкунова Ольга Сергіївна

2. Shchelkunova Olha Serhiivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 23-06-2023

Спеціальність за освітою: Філологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 26.001.388

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, 60, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, 60, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 17.09.91

Тема дисертації:

1. Межова ідентичність літератури українського Ренесансу
2. Boundary Identity of Ukrainian Renaissance Literature

Реферат:

1. У дисертації вперше в українському літературознавстві представлено системне дослідження питання межової ідентичності у літературі українського Ренесансу (кін. XV–XVI ст.); визначено специфіку її художніх представлень у письменників; осмислено художнє усвідомлення ними власної національно-етнічної належності. У роботі детально аналізується поняття “межовості”, “прикордонності” як визначальної риси української літератури Відродження, яка суттєво вплинула на формування ідейнотематичної парадигми і жанрової системи письменства. Акцентовано увагу на специфіці реалізації цих понять у літературному доробку письменників. Визначено основні чинники формування світоглядних систем літературних діячів кін. XV–XVI ст., до яких зараховано геополітичне розташування, відсутність власної держави, культурний синкретизм. Зважаючи на суспільно-політичну ситуацію, визначальну роль мало польсько-українське пограниччя. У роботі наголошується на інтеграції української тематики та ідей у європейський літературний

контекст у дискурсі межової ідентичності. Осмислено ґрунтовні літературознавчі розвідки О. Астаф'єва, П. Білоуса, І. Голенищева-Кутузова, О. Зілінського, І. Єрьоміна, Я. Ісаєвича, І. Ісіченка, П. Крالیюка, Б. Кравціва, В. Колосової, В. Литвинова, А. Ніжинець, Д. Наливайка, В. Нічик, О. Мишанича, Л. Овдійчук, В.Перетца, Р.Радишевського, Л. Савчинської, О. Сліпушко, В. Соболю, А. Содомори, М. Сулими, М. Трофимука, І. Франка, Д. Чижевського, І. Шевченка, В. Шевчука, Н. Яковенко, В. Яніва, В. Яременка, П. Яременка та ін., присвячені дослідженню специфіки літератури українського Відродження. На основі існуючих історико-літературних розвідок, враховуючи нові відкриття та проведені у роботі аналіз творів (деяких – мовою оригіналу), здійснено та подано ґрунтовне тлумачення жанрової та ідейної парадигми літератури кін. XV–XVI ст. Враховуючи існуючі наукові тематичні напрацювання, поглиблено і розширено ідеї про особливості національної ідентичності у тяглоті історико-літературної традиції, її вияви в українському ренесансному письменстві. На основі філологічного аналізу творів обґрунтовано тезу про те, що ідентифікація письменників порубіжжя, зокрема українських епохи Відродження, визначається їх приналежністю до пограничних культур і літератур (насамперед польсько-українські автори), що знаходить вираження у літературній творчості. Після Люблінської унії, інкорпорації Литви до Польщі, частина українських земель, які входили до складу Литви, розвивалися під суттєвими впливами європейської культурної парадигми, що суттєво відрізнялася від середньовічної киеворуської традиції з її відносно ідентичною літературною мовою, єдиним церковним зразком, релігією та ін.

2. In the dissertation, for the first time the systematic study of the issue of boundary identity of Ukrainian Renaissance Literature (late 15th–16th centuries) is presented; it is also identified the specifics of its interpretations by writers as well as artistic awareness of their own ethnic. This study proposes and substantiates the definition of the “boundary” of Ukrainian Renaissance literature as its defining feature, which significantly influenced on the peculiarities of the formation of ideological and thematic paradigm and genre system of writing. It is emphasized on the specifics of the implementation of these concepts in the literary works of writers. The main factors in the formation of worldview systems such as geopolitical location, the absence of own state, and cultural syncretism have been identified. Considering the socio-political situation, the Polish-Ukrainian border had a decisive role. It is emphasized on the integration of Ukrainian themes and ideas into the European literary context in the discourse of boundary identity. It is analyzed the literary works dedicated to the study of the specifics of Ukrainian Renaissance literature written by O. Astafiev, P. Bilous, I. Holenishchev-Kutuzov, O. Zilynskyi, I. Yeromin, Ya. Isaievych, I. Isichenko, P. Kraliuk, B. Kravtsiv, V. Kolosova, V. Lytvynov, A. Nizhynets, D. Nalyvaiko, V. Nychyk, O. Myshanych, L. Ovdiihuk, V. Peretts, R. Radyshevskiy, L. Savchynska, O. Slipushko, V. Sobol, A. Sodomora, M. Sulyma, M. Trofymuk, I. Franko, D. Chyzhevskiy, I. Shevchenko, V. Shevchuk, N. Yakovenko, V. Yaniv, V. Yaremenko, P. Yaremenko and others. On the basis on historical-literary investigations, taking into account new discoveries and the analysis of works (some of them are in the original language) carried out in the dissertation, a thorough interpretation of the genre and ideological paradigm of literature of the end of the 15th–16th centuries were presented. Taking into account the existing scientific thematic studies and ideas about specifics of national identity in the historical-literary tradition, its manifestations in Ukrainian Renaissance writing have been deepened and expanded. Based on philological analysis of the works, the thesis that the identification of foreign writers is determined by their belonging to boundary cultures and literatures (primarily Polish-Ukrainian authors), which is represented in literary creativity. After the Union of Lublin as well as the incorporation Lithuania into Poland, the part of the Ukrainian lands, which were the part of Lithuania, was being developed under the significant influence of European cultural paradigm that was significantly different from the medieval Ruthenian tradition with its identical literary language, church model, religion etc. After the union with Poland, culture in general, language and literature in particular were assimilated and modified. The dissertation emphasizes on the syncretism, polymorphism, and patriotic direction of literary monuments as well as on their depictions of authentic Ukrainian and Western European traditions. The work reveals the topic of choosing the Catholic faith as a personal choice of a person in the context of Protestant and heretical movements. The dissertation identifies the peculiarities of Ukrainian Renaissance literature, its common European cultural and artistic trends, which are synthesized with national characteristics, large-scale cross-cultural connections at the level of worldview, ideas, themes, and

genres. Analysis of artistic interpretations of the national identity in the Renaissance literature is characterized by the awareness of Ruthenia as the Motherland and a humanistic worldview. The cohort of Ukrainian Renaissance writers included the majority of authors, who were of the Catholic faith, represented “Catholic Rus”, added the pseudonyms Rusyn, Rutenets, Roksolanyn, etc. to their own names in order to emphasize their Russian ethnicity. In Ukrainian Renaissance literature, a system of such genres as a poem and prose was developed and studied in the work. A detailed analysis of the poetic texts of Jerzy Drohobycz (Kotermak), Paulus Ruthenus Crosnensis, Vigilantius, Georgius Ticzensis Ruthenus, Szymon Szymonowic, the anonymous work “Epicedion”, the poem by the anonymous author “The Battle of Orsha in 1515”, Sebastian Fabian Klonowic “Roxolania”, Maciej Strykowski “Chronicle ...”, “About the defeat of the Perekop Tatars near Vyshnivets in 1512”, Jan Henryk Dąbrowski Polish “Dnipro Stones”, Szymon Pękala “About the Ostroh War near Pyatka”, Mikołaj Hussowczyk “The Song about the Bison”, prose works of Jozef Wereszczynski, Jan Szczęsny Herburt, Stanisław Orzechowski in terms of their artistic manifestations of Renaissance specificity and national-ethnic identity. Using his pseudonym, Jerzy Drohobycz (Kotermak) testified to his connection with Ruthenia.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сліпушко Оксана Миколаївна
2. Slipushko Oksana Mykolaivna

Кваліфікація: д.філол.н., 10.01.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ісіченко Юрій Андрійович
2. Isichenko Yurii Andriiovych

Кваліфікація: д. філол. н., 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Левченко Наталія Микитівна
2. Levchenko Nataliia Mykytivna

Кваліфікація: д. філол. н., 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ткачук Руслан Федорович
2. Tkachuk Ruslan Fedorovych

Кваліфікація: д. філол. н., 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Радишевський Ростислав Петрович
2. Radyshevskiy Rostyslav Petrovych

Кваліфікація: д. філол. н., 10.01.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Романенко Олена Віталіївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Романенко Олена Віталіївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.

